

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะวิจัยได้ทำการสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นการผลิตทองม้วนและข้าวแช่ของชุมชนท่ายาง ต.ท่ายาง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี เพื่อสำรวจลักษณะวิถีชีวิตของชุมชนกลุ่มพื้นที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการค้นหาขั้นตอนการผลิตและหาผลกระทบที่มีต่อวิถีชีวิตของชุมชนกลุ่มพื้นที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลผลิตทองม้วน คณะวิจัยได้ทำการค้นคว้าเอกสารข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 ประวัติชุมชน
- 2.2 สังคมและวัฒนธรรม (Socio-Cultural Factors)
- 2.3 ลักษณะทางสภาพแวดล้อม
- 2.4 ขั้นตอนการผลิต
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ประวัติชุมชน

ประวัติชุมชน เป็นการกล่าวถึง การเกิดขึ้นของชุมชนนั้น ๆ อาจเป็นเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน หรือเป็นตำนานที่เล่าสืบต่อกันมา หรือมีหลักฐานที่สามารถสืบค้นได้เนื่องจากชุมชนมีลักษณะต่างๆ แตกต่างกันไปตามทัศนคติของนักวิชาการแต่อย่างไรก็ตามเราสามารถที่จะกล่าว

ลักษณะของชุมชนต่างๆ ได้โดยพิจารณาจากการแบ่งประเภทของชุมชน ทั้งนี้เพื่อจะทำให้เข้าใจลักษณะของชุมชนลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

ลักษณะทั่วไปของชุมชน

ผู้ให้ความหมายชุมชนและลักษณะชุมชนมีดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน “ชุมชน” คือ หมู่ชน, กลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกัน

Mask S. Homan, 1994: 82 อ้างใน ปารีชาติ, 2543: 26 “ชุมชน” หมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งที่อาศัยอยู่ที่แห่งหนึ่ง มีความเชื่อผลประโยชน์ กิจกรรม และมีคุณสมบัติอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน คุณลักษณะเหล่านี้มีลักษณะเด่นเพียงพอที่จะทำให้สมาชิกนั้น ตระหนัก และเกื้อกูลกัน

สนธยา พลศรี, 2545 “ชุมชน” หมายถึง กลุ่มทางสังคมที่อยู่อาศัยร่วมกันในอาณาบริเวณเดียวกัน เช่น ครอบครัว ละแวกบ้าน หมู่บ้าน ตำบล หรือเรียกเป็นอย่างอื่นมีความ เกี่ยวข้องกันสัมพันธ์กัน มีการติดต่อสื่อสารและเรียนรู้ร่วมกัน มีความผูกพัน เอื้ออาทรกันภายใต้บรรทัดฐานและวัฒนธรรมเดียวกัน ร่วมมือและพึ่งพา อาศัยกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน

จิรพรรณ กาญจนะจิตรา, 2525: 11 อ้างใน ขบวน พลศรี, 2529: 1 “ชุมชน” (Community) หมายถึง กลุ่มบุคคลหลายๆ กลุ่มมารวมกันอยู่ ในอาณาเขตและภายใต้กฎหมายหรือข้อบังคับเดียวกัน มีการสังสรรค์กันมีความสนใจร่วมกัน และมีผลประโยชน์คล้ายๆ กัน และมีแนวพฤติกรรมเป็นอย่างเดียวกัน เช่น ภาษาพูด ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือพูดอีกอย่างหนึ่ง คือ มีวัฒนธรรมร่วมกันนั่นเอง <http://203.155.220.217/docd/chumchon.htm> (5/8/59)

ชยันต์ วรรณระภูติ, 2536 “ชุมชน” มีความหมายในระดับเดียวกับคำว่า “สังคมหมู่บ้าน” คือ เป็นหน่วยของสังคมหรือหน่วยทางการปกครองขนาดเล็กในระดับพื้นฐานที่มีการรวมกันของกลุ่มคนจำนวนหนึ่งในพื้นที่แห่งหนึ่งเพื่ออาศัยทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณนั้นในการดำรงชีวิต โดยเหตุที่มีคนกลุ่มดังกล่าวมาอาศัยอยู่ร่วมกัน ใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิต จึงมีการกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันขึ้น มีองค์กร หรือสถาบันของชุมชนและกฎเกณฑ์ต่างๆ ทั้งนี้ชุมชนหมายถึง สังคมขนาดเล็ก ในชนบทที่ยังไม่พัฒนาหรือสังคมหมู่บ้าน ที่สมาชิกของสังคมยังมี ความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และยังรักษาแบบแผนการดำรงชีวิตบางส่วนได้

จำนง อติวัฒน์สิทธิ์และคณะ, 2545 “ชุมชน” คือ กลุ่มคนพวกหนึ่งที่มาอยู่รวมกันในอาณาบริเวณหนึ่งโดยคน เหล่านี้ถือว่า ตนมีความผูกพันอยู่กับอาณาบริเวณแห่งนั้น มีความยึดเหนี่ยวกันเป็นปึกแผ่นมั่นคง มีการกระทำกิจกรรมต่างๆ หลายด้านด้วยกลุ่มต่างๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน เช่น ครอบครัวหลายๆ ครอบครัว โรงเรียน วัด ร้านค้า โรงงาน ฯลฯ รวมกันเป็นหมู่บ้านเป็นเมือง แต่กระนั้นก็ตามแม้ว่าชุมชนจะมีกิจกรรมต่างๆ หลายด้านและสามารถ ตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตของสมาชิกได้ แต่ชุมชนก็ยังเป็นหน่วยย่อยของสังคมที่ต้องขึ้นอยู่กับอำนาจรัฐ

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2546 “ชุมชน” คือ ประสบการณ์ ความรู้สึก และความสัมพันธ์ซึ่งไม่สามารถกำหนดทางภูมิศาสตร์ หรือกฎเกณฑ์ทางการ แต่เป็นสิ่งที่ประชาชนรู้สึกว่าเป็นสมาชิกอยู่เป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างคนชุมชนอาจจะมีความใหญ่หรือเล็กอาจเปลี่ยนแปลงตามกาล อาจจะเข้มแข็งขึ้นหรือเสื่อมสลายลงก็ได้ แต่ละชุมชนมี ลักษณะเฉพาะตัว มีความเท่าเทียมมากน้อยแตกต่างกันไป บางชุมชนใช้หลักฉันทามติบางชุมชนใช้แนวทางอื่น บางชุมชนถูกครอบงำโดยผู้มี “อิทธิพล” บางชุมชนก็ปลอดอิทธิพล สรุปคือ ชุมชนมีความหลายหลายสูงกว่าที่จะพรรณนาแบบเหมารวมได้

Raymond Williams, 1993 “ชุมชน” (community) มากจากภาษาละติน และถูกแปลเป็น ภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยคุณสมบัติหลัก 5 ประการ ดังนี้

1. กลุ่มบุคคลสามัญที่ไม่มีการนับชั้นหรือยศถาบรรดาศักดิ์
2. สังคมขนาดเล็กที่มีการจัดระเบียบ
3. กลุ่มชนของท้องถิ่น
4. มีสิ่งที่เหมือนกัน เช่น ความเชื่อ งาน สินค้า เป็นต้น
5. มีคุณสมบัติ ลักษณะ นิยาม ความเป็นตัวตน ร่วมกัน

ชุมชนมีคุณลักษณะของความสัมพันธ์ร่วมกันมีความใกล้ชิดและเป็นท้องถิ่นต่อสมาชิกมากกว่าสังคมหลังจากศตวรรษที่ 19 คำว่า community ได้ถูกตีความตามภาษาฝรั่งเศส (commune) และเยอรมัน (Gemeinde หรือ Gemeinschaft) ให้เห็นความแตกต่าง จากคำว่า “สังคม” ดังนี้

<u>ชุมชน</u>	<u>สังคม</u>
ตรงไปตรงมา	เป็นระเบียบ มีวิธีการ
มีความหมายรวม	เป็นนามธรรม
มีความหมายสำคัญ	เป็นเครื่องมือ

สรุปความหมายของคำว่า ชุมชน ตามที่ใช้กันโดยทั่วไปได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กลุ่มชนท้องถิ่น กำหนดตามความใกล้ชิดและความสัมพันธ์ แบบพบปะซึ่งหน้า
2. กลุ่มชนของความสนใจหรือคุณลักษณะ เช่น ชุมชนนักวิจัย
3. กลุ่มชนตามคุณภาพของความสัมพันธ์ มีเป้าหมายร่วมกัน

การแบ่งลักษณะชุมชน อาจแบ่งได้หลายวิธี

ลักษณะของชุมชนแบ่งตามการบริหารการปกครอง (Administration unit) สามารถแบ่งลักษณะของชุมชนได้ 6 ชุมชน โดยพิจารณาจากลักษณะการปกครองของไทยตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 กล่าวคือ http://www.onep.go.th/uap/link/def_table.htm (5/8/59)

1. ชุมชนหมู่บ้าน หมายถึง หมู่บ้านซึ่งประกอบด้วยบ้านหลายบ้านในท้องที่เดียวกัน โดยจัดอยู่ในความปกครองอันเดียวกันเป็นหมู่บ้านหนึ่ง ถ้าหากว่าคนอยู่รวมกันมาก แต่จำนวนบ้านจะน้อยให้ถือเอาจำนวนคนเป็นสำคัญ คือประมาณ 200 คน ก็จัดตั้งเป็นหมู่บ้านได้ แต่ถ้าเป็นคนที่ตั้งบ้านเรือนห่างไกลกันแต่จำนวนคนจะน้อย อย่างน้อยการตั้งเป็นหมู่บ้านก็ควรมีไม่ต่ำกว่า 5 บ้าน โดยปกติแล้วชุมชนหมู่บ้านมักจะเป็นชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

2. ชุมชนสุขาภิบาล หมายถึงชุมชนใดที่มีความเหมาะสมที่จะตั้งเป็นเขตสุขาภิบาลโดยคำนึงถึง เนื้อที่ของเขตควรมีขนาดประมาณ 1 – 4 ตารางกิโลเมตร ควรมีร้านค้าประมาณอย่างน้อย 10 ห้อง และประชาชนในเขตมีอย่างน้อยประมาณ 1,500 คน ก็สามารถตั้งเป็นเขตสุขาภิบาลปกครองได้ อนึ่งชุมชนเขตสุขาภิบาลนี้มักจะอยู่ในเขตตำบล และเขตอำเภอสำหรับตำบลนั้นหมายถึงหลายหมู่บ้าน รวมกัน 20 หมู่บ้านก็สามารถจัดตั้งเป็นตำบล หรือมีพลเมืองประมาณ 2,000 คนขึ้นไป และอำเภอหมายถึงท้องที่หลายๆ ตำบล อันสมควรจัดปกครองอันเดียวได้ หรือมีพลเมือง 10,000 คนขึ้นไป อนึ่งชุมชนเขตสุขาภิบาลมักเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในอำเภอ และเป็นศูนย์กลางบริการการค้า การปกครอง และการเกษตรด้วย

3. ชุมชนเขตเทศบาลตำบล หมายถึงชุมชนเขตสุขาภิบาลที่มีความเจริญ และมีความหนาแน่นยกฐานะจากสุขาภิบาลมาเป็นเทศบาลโดยมีการจัดสาธารณูปโภคมากขึ้นและการปกครองตนเองมากยิ่งขึ้น ลักษณะของชุมชนเขตเทศบาลตำบลเป็นชุมชนที่ใหญ่และมักจะอยู่ในเขตของอำเภอ ได้แก่ ชุมชนเขตเทศบาลตำบลบ้านไผ่ และตำบลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น เป็นต้น

4. ชุมชนเขตเทศบาลเมือง หมายถึง ชุมชนที่มีราษฎรในท้องที่ตั้งตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป โดยคิดเฉลี่ยความหนาแน่นของราษฎรไม่ต่ำกว่า 3,000 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร โดยมากชุมชนเขตเทศบาลเมืองมักจะตั้งในเขตของตัวจังหวัดตั้งอยู่ และเป็นศูนย์กลางของการบริหารส่วนราชการต่างๆ เช่น เทศบาลเมืองขอนแก่น ตั้งอยู่ในเขตตำบลเมือง จังหวัดขอนแก่น

5. ชุมชนเขตเทศบาลนคร หมายถึง ชุมชนจากเทศบาลเมืองสามารถยกฐานะขึ้นมาเป็นเทศบาลนครได้โดยท้องที่นั้นมีราษฎรตั้งแต่ 50,000 คน ขึ้นไป และคิดเฉลี่ยราษฎรอยู่หนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ชุมชนในเขตเทศบาลนครนี้เป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่และเป็นศูนย์กลางของ การบินพาณิชย์และอื่นๆ เช่น ชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ อนึ่งชุมชนบางแห่งมีลักษณะที่พิเศษและมีการบริหารส่วนท้องถิ่นเอง ได้แก่ ชุมชนเมืองพัทยา ซึ่งจัดเป็นชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ

6. ชุมชนเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง ชุมชนที่ประชาชนอยู่อย่างหนาแน่นมากและเป็นเอกราช (primate city) ซึ่งเป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่โตกว่าเมืองขนาดรองลงไปอย่างมาก ชุมชน

กรุงเทพมหานครเป็นชุมชนที่มีการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภากรุงเทพมหานครประชาชนในชุมชนนี้อยู่กันอย่างหนาแน่น

ลักษณะทั่วไปของชุมชน สามารถแบ่งลักษณะของชุมชนได้ 4 ชุมชน

1. ชุมชนเกษตรกรรม หมายถึงชุมชนที่ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ชุมชนหมู่บ้านต่างๆ ซึ่งราษฎรส่วนมากทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ หรือชุมชนบางแห่งทำประมง ทำให้ลักษณะชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีลักษณะของการพึ่งพาอาศัยธรรมชาติมาก

2. ชุมชนศูนย์กลางการค้า หมายถึงชุมชนที่เป็นศูนย์กลางของการค้า เช่น ตามหัว เมืองต่างๆ อาจจะเป็นตัวอำเภอเมือง หรือตัวตำบลที่เป็นที่ตั้งของเขตสุขาภิบาลมักจะมีร้านค้าจำหน่ายของใช้ประจำวัน และตลาดสดจำหน่ายอาหารผักสดในตอนเช้า ชาวบ้านจะนำผลิตผลมาขายในเมือง และซื้อสินค้าจำเป็นในด้านการเกษตรกลับไปหมู่บ้าน จะเห็นได้ว่าชุมชนศูนย์กลางจะมีอยู่ทุกๆ ไปในเขตเมืองต่างๆ และ เขตชุมชนหนาแน่นตามเขตตำบล

3. ชุมชนศูนย์กลางขนส่ง หมายถึงชุมชนที่เกิดขึ้นตามเส้นทางคมนาคมหรือเส้นทางขนส่งทางรถยนต์ ทางเรือ หรือ ทางอากาศ ชุมชนที่มักจะเป็นชุมขนตามทางแยกซึ่งเป็นศูนย์กลางของการเดินทาง เช่น ชุมชนตามทางแยกมักจะมีร้านอาหาร ร้านกาแฟ และร้านข้าวแกงให้บริการ แก่ผู้โดยสาร

4. ชุมชนเขตอุตสาหกรรมหมายถึงชุมชนที่อยู่ในเขตอุตสาหกรรมซึ่งจะมีโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ตั้งอยู่ และบ้านของคนงานจะอยู่ในเขตของชุมชนอุตสาหกรรม ชุมชนเขตอุตสาหกรรมที่พบเห็นในประเทศไทย การติดต่ออาจจะมีบ้างในหมู่บ้านเดียวกัน แต่เป็นไปในลักษณะทางการไม่ค่อยจะสนิทสนมหรือมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดชุมชนในทัศนะของนักสังคมวิทยาจะมีลักษณะที่กว้างและมีการคำนึงถึงความสัมพันธ์ทั้งในด้านประชากร นิเวศวิทยา เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

การแบ่งประเภทของชุมชนในกรุงเทพมหานคร สามารถแบ่งได้ 5 ลักษณะดังนี้

1. ชุมชนแออัด หมายถึง ชุมชนส่วนใหญ่ที่มีอาคารหนาแน่น ไร้ระเบียบและชำรุดทรุดโทรม ประชาชนอยู่อย่างแออัด มีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้อยู่อาศัย โดยให้ถือเกณฑ์ความหนาแน่นของบ้านเรือนอย่างน้อย 15 หลังคาเรือนต่อพื้นที่1ไร่

2. ชุมชนชานเมือง หมายถึง ชุมชนที่กรุงเทพมหานครได้จัดทำเป็นประกาศกำหนดชุมชน โดยมีพื้นที่ดำเนินการด้านเกษตรกรรมในเขตกรุงเทพมหานครรอบนอกเป็นส่วนใหญ่ มีบ้านเรือนไม่แออัด แต่ขาดการวางแผนทางด้านผังชุมชน เช่น ทางระบายน้ำ ทางเดินเท้า เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาน้ำท่วมขังการสัญจรไปมาของประชาชนในชุมชน

3. ชุมชนหมู่บ้านจัดสรรหมายถึง ชุมชนที่มีบ้านจัดสรรที่เป็นที่อยู่อาศัย และดำเนินการในภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีลักษณะบ้านเป็นบ้านเดี่ยวที่มีบริเวณ ทาวเฮาส์ ตึกแถว หรือบ้านแฝด สภาพทั่วไปควรจะต้องมีการพัฒนา เช่น ทางระบายน้ำ ขยะ ทางเท้า ซึ่งกรุงเทพมหานครพิจารณาถึงความต้องการของประชาชนและความเหมาะสมในการที่จะเข้าไปดำเนินการพัฒนา ซึ่งจะได้จัดทำเป็นประกาศกำหนดชุมชน

4. เคหะชุมชน หมายถึง ชุมชนที่ได้รับการจัดตั้งดำเนินการและดูแลโครงการโดยการเคหะแห่งชาติ มีสภาพเป็นแฟลตและกรุงเทพมหานครเข้าไปดำเนินการ ในด้าน ทางระบายน้ำ ขยะทางเท้า เศรษฐกิจ สังคม อนามัยและอื่น ๆ

5. ชุมชนเมือง หมายถึง ชุมชนที่มีความหนาแน่นของบ้านน้อยกว่าชุมชนแออัด กล่าวคือน้อยกว่า 15 หลัง ต่อ 1 ไร่ แต่มีความหนาแน่นของจำนวนบ้านมากกว่าชุมชนชานเมืองและกรุงเทพมหานครได้จัดทำประกาศกำหนดเป็นชุมชน โดยที่ชุมชนดังกล่าวไม่เป็นชุมชนตามที่กล่าวมาในข้ออื่น ๆ

2.2 สังคมและวัฒนธรรม (Socio-Cultural Factors)

ปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรมรวมถึงทัศนคติและสิ่งที่สังคมยึดถือปฏิบัติแนวโน้มนิยมของปัจจัยด้านประชากรแนวโน้มนิยมของรูปแบบด้านการพักผ่อนหย่อนใจและนันทนาการของประชาชนในสังคม คุณภาพชีวิตแบบแผนการดำเนินชีวิต อัตราการเกิดบทบาทของสตรีในการทำงานแบบแผนทางวัฒนธรรม และความหลากหลายด้านเชื้อชาติของประชากรในสังคม ฯลฯ

การเปลี่ยนแปลงในทัศนคติทางสังคมอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานอย่างมาต่อการดำเนินธุรกิจ เช่น เมื่อก่อนการสูญบุหรืออาจเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับและในปัจจุบันทัศนคติดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงมีการรณรงค์ต่อต้านหรือแม้กระทั่งห้ามสูญบุหรือในบางสถานที่บริษัทผลิตบุหรือคาดการณ์ถึงการเปลี่ยนแปลงนี้ และจำเป็นต้องมองหาช่องทางในการผลิตสินค้า และหาตลาดใหม่

ปัจจัยด้านวัฒนธรรมส่งอิทธิพลต่อการบริหารงานของธุรกิจ ตัวอย่าง เช่น ในสังคมญี่ปุ่นซึ่งเน้นการตัดสินใจแบบร่วมกันระหว่างพนักงานและหัวหน้างาน (Collective decision-making) ลักษณะดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงทัศนคติในการทำงานของชาวญี่ปุ่นการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมส่งผลต่อแบบแผนการทำงานขององค์กรธุรกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของทัศนคติที่มีต่ออำนาจหน้าที่ที่ความอดทนต่อความไม่แน่นอนของงานความเป็นปัจเจกชน (Individualism) ในการทำงาน เป็นต้น

2.3 ลักษณะทางสภาพแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมคืออะไร มีประเภทใดบ้างสามารถเข้าไปสืบค้นข้อมูลซึ่ง <http://mylesson.swu.ac.th/sc281/Envi%20sci%20for%20Teacher%205/Lesson1.html> สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สิ่ง que เห็นได้ด้วยตาและไม่สามารถเห็นได้ด้วยตา สิ่งที่เป็นทั้งให้คุณและให้โทษสิ่งแวดล้อม (Environment) ในภาษาไทยมิใช่หลายคำ เช่น สภาพแวดล้อมสภาวะแวดล้อม ภาวะแวดล้อม

ประเภทของสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมแบ่งออกได้ 2 ประเภทคือ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (Natural Environment)

1. (Biotic Environment) คือ สิ่งแวดล้อมในกลุ่มของสิ่งมีชีวิต เช่น พืช สัตว์ จุลชีวันต่างๆ เป็นต้น

2. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) คือ สิ่งแวดล้อมในกลุ่มของสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Environment) แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. สิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุ (Matter Environment) ได้แก่ วัตถุต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อการใช้สอยอำนวยความสะดวก เช่น อาคาร บ้านเรือน เสื้อผ้า เป็นต้น

2. สิ่งแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) หรือ สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม (Cultural Environment) เป็นสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดให้คนในสังคม ปฏิบัติตามแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1. สิ่งแวดล้อมทางจิตใจ ได้แก่ ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม
2. สิ่งแวดล้อมทางบรรทัดฐาน ได้แก่ วิถีประชา จารีตประเพณี กฎหมาย เป็นต้น
3. สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ เช่น ระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมือง

ลักษณะเฉพาะตัวของสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมแต่ละชนิดจะมีลักษณะเฉพาะตัว แบ่งออกเป็น 7 ลักษณะ ดังนี้

1. มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น พืช สัตว์ ภูเขา แม่น้ำ ประเพณี ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มี กลไกควบคุมการเกิดขึ้นและเกิดขึ้นเฉพาะที่เฉพาะแห่งการเปลี่ยนแปลงเอกลักษณ์และไม่เกิดขึ้นในลักษณะภาพรวมที่เห็นเด่นชัด หรือในระดับมหภาค (macro scale) แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงในอดีตหรือระดับจุลภาค (micro scale)

2. ไม่อยู่โดดเดี่ยวในธรรมชาติ แต่จะมีสิ่งแวดล้อมอื่นอยู่ด้วยเสมอ เช่น ต้นไม้กับดิน มนุษย์กับที่อยู่อาศัยปลากับน้ำ ฯลฯ

3. มีความต้องการสิ่งแวดล้อมอื่นเสมอเพื่อการดำรงอยู่ เช่น ต้นไม้ต้องการแร่ธาตุมนุษย์ต้องการอาหาร เสือต้องการป่า ฯลฯ

4. อยู่กันเป็นกลุ่ม เรียกว่า ระบบนิเวศ หรือ ระบบสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมหลากหลายชนิด และแต่ละชนิดมีหน้าที่เฉพาะตนเพื่อความอยู่รอดของกลุ่ม

5. มีความเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ เมื่อทำลายสิ่งแวดล้อมหนึ่งจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอื่นๆเป็นลูกโซ่เสมอ เช่น การใช้ซีเอฟซีทำให้ชั้นโอโซนในบรรยากาศถูกทำลาย สิ่งมีชีวิตในโลกได้รับอันตรายจากรังสียูวี มนุษย์เป็นมะเร็ง และโลกร้อนขึ้น เป็นต้น

6. มีความทนทานและความเปราะต่อการถูกรบกวนแตกต่างกัน เช่น คนเอเชียทนทานต่ออากาศร้อนได้ดีกว่าคนยุโรป เป็นต้น

7. มีการเปลี่ยนแปลงตามเวลาที่เปลี่ยนไป ซึ่งอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวหรือถาวรก็ได้ เช่น ร่างกายของมนุษย์/สิ่งมีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปตามอายุความเข้มของแสงเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลาของวัน เป็นต้น

2.4 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร(SWOT)

ปัจจัยในการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

<http://vdo.kku.ac.th/mediacenter/mediacenter-uploads/libs/html/1228/mu3.html>

(2/8/59) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร เพื่อศึกษาแนวโน้มการพัฒนาองค์กรให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น โดยแนวโน้มการพัฒนาขององค์กรต้องมีความเป็นไปได้ในการพัฒนาตามเงื่อนไขข้อจำกัดและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการ ซึ่งได้แก่ นโยบายของหน่วยงานรูปแบบการบริหารงานขององค์กรและปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น การศึกษาความต้องการของชุมชนเป็นการสำรวจความต้องการขององค์กรชุมชนที่องค์กรหรือหน่วยงานตั้งอยู่ ความต้องการของบุคลากรและความต้องการขององค์กรสรุปมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนการวิเคราะห์สภาพขององค์กรเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาองค์กร จะต้องวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ด้วย เรียกว่า SWOT Analysis ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่

1. Strengths - จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ
2. Weaknesses - จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ
3. Opportunities- โอกาสที่จะดำเนินการได้
4. Threats - อุปสรรคหรือปัจจัยที่คุกคามการดำเนินงานขององค์การ

การวิเคราะห์ SWOT อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการทำให้ Situation Analysis เป็นการวิเคราะห์สภาพองค์การ หรือหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต การวิเคราะห์สภาพการณ์ (Situation Analysis) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค เพื่อประโยชน์ในการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือเลือกกลยุทธ์ระดับองค์กรที่เหมาะสมต่อไป ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการทำ Strategic Decision การทำ Strategic Decision เป็นการตัดสินใจเลือกกลยุทธ์หรือวิธีดำเนินงานที่สำคัญที่เป็นหลักในการปฏิบัติไปสู่สภาพที่ต้องการในอนาคตขององค์การ เพื่อการบรรลุ Vision หรือสภาพในอนาคตตามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการเลือกโดยคำนึงถึงสภาพในอนาคต โดยคำนึงถึงจุดที่ต้องการ โดยรัฐสถานการณ์ เห็นถึงโอกาสและจุดดี จุดเด่น ตลอดจนจุดอ่อนในการดำเนินงานไปสู่จุดหมายที่ต้องการขององค์การในอนาคต เป็นการค้นหากลยุทธ์โดยหลักการ มองกว้าง เห็นไกล รอบคอบ ตามหลักการกำหนดกลยุทธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กลยุทธ์ที่มุ่งหา S สูง - O สูง, S สูง - T ต่ำ, W ต่ำ - O สูง และ W ต่ำ - T ต่ำ กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เพื่อความเจริญก้าวหน้า (Growth Strategy) กลยุทธ์แบบคงที่ (Stability Strategy) กลยุทธ์แบบตัดทอนป้องกัน (Retrenchment and Defense Strategy) กลยุทธ์การตั้งราคา-การขาย กลยุทธ์การแข่งขัน กลยุทธ์การเป็นผู้นำ กลยุทธ์ในการสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์และบริการ กลยุทธ์การจำกัดขอบเขตปฏิบัติการ เป็นต้น

2.5 ขั้นตอนการผลิต

การผลิต คือ การแปรสภาพวัตถุดิบให้เป็นสินค้า หรือผลผลิต และบริการ ตามกระบวนการผลิต โดยมีข้อมูลพื้นฐานมาจาก การพยากรณ์ การคาดการณ์ การวิเคราะห์ (วิชัย แหวนเพชร, 2547: 25)

ระบบ การผลิตหรือขั้นตอนการผลิต โดยทั่วไปมีกลไกพื้นฐานเหมือนกับระบบทั่ว ๆ ไป ซึ่งจะประกอบไปด้วย 3 ส่วนด้วยกัน คือ ปัจจัยการผลิต (Input) กระบวนการแปรสภาพ (Process) และผลผลิต (Output) ซึ่งจะออกมาในรูปสินค้า หรือบริการ

ประเภทของระบบการผลิต

- แบ่งในแง่ของเป้าหมายการผลิต เช่น ผลิตตามคำสั่งซื้อ และผลิตรอจำหน่าย
- แบ่งตามกระบวนการแปรสภาพ เช่น การแปรสภาพโดยการแยกออก การแปรสภาพโดยการรวมตัวกัน และการแปรสภาพโดยการบริการ
- แบ่งตามเทคนิควิธีการจัดการผลิต เช่น การผลิตเป็นครั้งคราวการผลิต

แบบต่อเนื่องการผลิตไม่ต่อเนื่อง เป็นช่วง ๆ

ปัจจัยการผลิต หมายถึง ทรัพยากรที่นำมาใช้เป็นการผลิตสินค้า-บริการ

- ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ
- ทุนหรือสินทรัพย์ คือ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการผลิต เช่น เครื่องมือ

เครื่องจักร

หน้าที่ของระบบการวางแผนการผลิต มีดังนี้

1. การพยากรณ์จำนวนที่จะทำการผลิต และปัจจัยต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการผลิต
2. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิต
3. การวางแผนการผลิต
4. การควบคุมกระบวนการผลิต
5. การควบคุมระบบคลังสินค้า

สภาพปัญหากระบวนการผลิต

การวางแผนกระบวนการผลิต เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการวางระบบและตำแหน่งของเครื่องมือ เครื่องจักรต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิต เหตุผลหลักในการวางแผนผังกระบวนการผลิตมี 3 ประการ ดังนี้ วิชัย แหวนเพชร, 2547 : 41-46

1. การวางแผนผังกระบวนการผลิตเป็นสิ่งที่ต้องลงทุนทั้งและเวลา
2. เมื่อตัดสินใจกำหนดแผนผังแล้วย่อมแก้ไขยาก
3. แผนผังกระบวนการผลิตมีผลต่อประสิทธิภาพการผลิต

อย่างไรก็ตาม การปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาการวางแผนผังกระบวนการผลิตก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

1. การผลิตขาดประสิทธิภาพ ต้นทุนการผลิตสูง และเกิดปัญหาในการดำเนินการ
2. ไม่เกิดความปลอดภัยในการทำงาน
3. มีการปรับปรุงหรือผลิตสินค้าใหม่
4. มีการเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ เครื่องจักร ในวิธีการผลิต
5. มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ หรือปริมาณการผลิต
6. เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมของพนักงาน หรือ คนงาน

ดังนั้น การวางแผนผังกระบวนการผลิต จึงสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ ได้โดยมีการวางแผนอย่างรัดกุม

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิศาล บุญผูก กรรมการสมาคมไทย-รามัญ ให้ความเห็นเรื่องข้าวแช่ นี้ถือว่าเป็นอาหารที่สำคัญของชาวมอญ เชื่อกันว่าเป็นอาหารบริสุทธิ์ หรืออาหารทิพย์ สำหรับข้าวแช่ของชาวมอญ ทำกับข้าวถึง 7 อย่าง ได้แก่ ผัดหัวผักกาดเค็มกับกะทิ กระเทียมดองผัดไข่ กะปิซุบไข่ทอด ปลาแห้งผัด เนื้อเค็มผัดหวาน ยำถั่วฝักยาว ยำมะม่วงแต่บางบ้านอาจจะไม่ทำครบ หรือบางบ้านก็จะทำยำขนุนอ่อน ไข่เค็ม เพิ่มขึ้นมา เมื่อทุกบ้านส่งข้าวแช่เสร็จเรียบร้อยแล้ว ชาวบ้านก็จะไปวัดกันอีกครั้งเพื่อร่วมทำบุญตักบาตร และฟังเทศน์ฟังธรรม โดยจะแต่งตัวสวยด้วยชุดใหม่โดยไม่มีการจัดรูปขบวนให้ใหญ่โตแต่อย่างใด ส่วนคนเฒ่าคนแก่ก็ได้ใช้โอกาสนี้รักษาศีลที่วัดเป็นเวลาสามวัน ซึ่งจะกลับไปอยู่บ้านไม่ได้ ต้องให้ลูกหลานนำกับข้าวมาส่งที่วัด ภาพที่เห็นคือ ลูกหลานจะตักข้าวตักอาหารจัดสำรับให้คนแก่ และคนแก่ก็จะให้ศีลให้พรเป็นภาษามอญ และทุกเย็นลูกหลานก็ต้องนำน้ำมาจากบ้านตัวเองมาให้คนเฒ่าคนแก่อาบด้วย เพราะถ้าอาบน้ำที่วัดจะทำให้เกิดมลทินแก่วัด ซึ่งการจัดสำรับข้าวแช่ไปถวายที่วัดและนำไปไหว้ญาติผู้ใหญ่ที่ชาวบ้านจะปฏิบัติติดต่อกันไปเรื่อยๆจนถึงวันที่ 15 เมษายน ของทุกปี

ศุภณิศร์ เต็มสงวนวงศ์ (2556) งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานในแต่ละด้านปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่ม ผู้ผลิตสินค้าที่ผ่านการคัดสรรสุดยอด หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับ 5 ดาว และ 4 ดาว (ที่มีระดับคะแนนใกล้เคียง 5 ดาว) ในเขตอำเภอสนทราญ จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อเป็นแนวทางในการถ่ายทอดการสร้างแผนธุรกิจ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารังนี้ คือ กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ทั้งหมดจำนวน 13 ราย ผลของการวิจัยพบว่า ทุกธุรกิจมีการวางแผนปฏิบัติตามแผน และทบทวน ปรับปรุงแผนงานอย่างสม่ำเสมอ มีการคัดเลือกสมาชิกเป็นคนในพื้นที่ และมีประสบการณ์ มีการ ถ่ายทอดความรู้แบบไม่เป็นทางการ มีการวางแผนการผลิต มีโรงงานผลิต จัดซื้อวัตถุดิบเป็นเงินสด และเงินเชื่อ ใช้แหล่ง วัสดุอุปโภคบริโภคในท้องถิ่นและต่างถิ่น มีการตรวจสอบคุณภาพทุกชิ้นงาน ทุกธุรกิจมีการทำงานครบ งบกำไรขาดทุน งบกำไรสะสม และบัญชีครัวเรือน ลูกค้าหลัก คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ ลูกค้านอก คือ ผู้บริโภคในพื้นที่ใช้เกณฑ์ราคาบวกเพิ่ม จากต้นทุน มีช่องทางการจำหน่ายตั้งแต่ 1-10 ช่องทาง และทุกธุรกิจใช้การส่งเสริมการตลาดหลากหลายวิธีร่วมกัน นักกลยุทธ์ในอุตสาหกรรมเครื่องประดับและอัญมณี กรณีศึกษา: บริษัท แพรนต้า จิวเวลรี่ จำกัด (มหาชน) ผลการศึกษากลับมาพิจารณาเชิงกลยุทธ์สามารถสรุป ได้ดังนี้ 1) ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยภายในขององค์กร พบว่าบริษัทอยู่ในตำแหน่งของจุดแข็ง ส่วนผลของการ วิเคราะห์เกี่ยวกับ ปัจจัยภายนอกขององค์กร พบว่าบริษัท อยู่ในตำแหน่งของโอกาสในอุตสาหกรรม 2) การวิเคราะห์ การกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร พบว่าบริษัทมุ่งเน้นกลยุทธ์ ด้านการขยายตลาดและแสวงหาตลาดใหม่ เพื่อหลีกเลี่ยง ผลกระทบจากสภาพเศรษฐกิจผันผวนซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ใน ประเทศ นอกจากนี้บริษัท ยังมุ่งเน้นการบริการที่ดีทั้งก่อน และหลังการขาย

दनยเทพ ศรีธัญรัตน์ (2549) การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์กลุ่ม ตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาและวิเคราะห์สังเคราะห์ ผลการดำเนินโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาประเทศตามแนวทางการพัฒนา วิสาหกิจชุมชน และศึกษาความสอดคล้องสัมพันธ์ของแนวทางการดำเนินโครงการหนึ่งตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ ภายใต้นโยบายเศรษฐกิจรากหญ้าและหลักประกันสังคม กับแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจ ชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ทั้งนี้ ได้รวบรวมข้อมูลจากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา ประเทศ การพัฒนาชุมชน วัฒนธรรมชุมชน หมู่บ้านไทย วิสาหกิจชุมชนและธุรกิจชุมชน ศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์ผู้นำโครงการ ที่ประสบความสำเร็จ ที่เข้าร่วมในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลของการดำเนินโครงการหนึ่ง ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประสบความสำเร็จในแง่ของการเพิ่มรายได้ และการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง แต่ก็ มีผลกระทบทางด้านอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากการที่รัฐบาลดำเนินโครงการอย่างข้ามขั้นตอน ในส่วนของ การดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนาประเทศตามแนววิสาหกิจชุมชน พบว่า มีการเกิดขึ้นมาแล้ว เป็นเวลานาน และน่าจะเป็นแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการพัฒนาประเทศไทย ในส่วนของ ความสัมพันธ์กันระหว่างโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์กับแนวทางวิสาหกิจชุมชนนั้น พบว่า ผู้ที่ ประสบความสำเร็จในโครงการมีพื้นฐานการพัฒนาในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน

สมบุรณ์ ชันธิโชติ และชัชสรัญ รอดยิ้ม การพัฒนาศักยภาพด้านการตลาดกลุ่ม OTOP จังหวัดนนทบุรี: กรณีศึกษากลุ่มสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาการ พัฒนาศักยภาพด้านการตลาดกลุ่ม OTOP จังหวัด นนทบุรี: กรณีศึกษา กลุ่มสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์

แบบสังเกต ผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) ประกอบด้วย ผู้ประกอบการ OTOP กลุ่มสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดนนทบุรี จำนวน 8 คน ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า ผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่เป็น ประเภทขนมพุย คุกกี้อบน้ำ เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปทั้งภายในจังหวัดและต่างจังหวัด ผลิตภัณฑ์ เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้วัตถุดิบ ทรัพยากรในพื้นที่มีเพียงพอ ปัญหาที่พบ คือผู้ประกอบการ OTOP ขาดความรู้ ความเข้าใจการพัฒนาผลิตภัณฑ์-บรรจุภัณฑ์และการสร้างแบรนด์ ขาดความรู้ ความเข้าใจ ด้านการตลาด เครือข่าย OTOP ไม่เข้มแข็งขาดความร่วมมือของบุคคลในเครือข่าย ขาดเงินทุนในการดำเนินงานได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนจากส่วนกลางและภายในจังหวัดยังไม่ต่อเนื่อง การพัฒนาศักยภาพ ผู้ประกอบการร่วมกันจัดตั้งเครือข่ายผู้ประกอบการกลุ่ม OTOP ประเภท สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองกับผู้จัดจำหน่ายและหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดกิจกรรม เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ OTOP สินค้าของกลุ่มมีลักษณะคล้ายกัน ต้องมีการคัดเลือกสินค้าเด่นของกลุ่มเพื่อ ทำการประชาสัมพันธ์ในลักษณะของกลุ่มหรือเครือข่าย โดยสินค้าที่มีลักษณะเหมือนกันต้องเลือกสินค้า ที่เด่นที่สุดในการนำเสนอ จัดทำฐานข้อมูลผู้ประกอบการ OTOP สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารของจังหวัดนนทบุรีเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการปรึกษาหารือ หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งในการจำหน่ายสินค้า ต้อง สร้างตราสินค้าเพื่อให้เป็นที่รู้จักกับผู้บริโภค ซึ่งรุ่งกานต์ ศิริเจริญไชย (2544) กล่าวว่า งานวิจัยที่นำเสนอแนวทางการผลิตทองม้วน จากการวิเคราะห์ส่วนของการผลิต มีการเปลี่ยนแปลงของขนาดและรสชาติ มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นในการวิเคราะห์ขนาดและรสชาติ เพื่อให้ได้คุณภาพตามต้องการ

สัญญา เคนาภูมิ (2559) การวิจัยเป็นกระบวนการค้นหาข้อเท็จจริงหรือความรู้อย่างมีกฎเกณฑ์และเป็นระบบ เมื่อดำเนินการวิจัยแล้วเสร็จผลการวิจัยจะถูกนำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสิ่งต่างๆ เรียกว่า การนำความรู้สู่การใช้ประโยชน์เพราะการวิจัยนั้นถือเป็นการลงทุนเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ เมื่อได้แล้วต้องมีกระบวนการจัดการเพื่อให้ความรู้ไหลไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง โดยทั่วไปแนวทางการใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยถูกนำไปเขียนไว้ในข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ การที่จะได้ข้อเสนอแนะที่ดีต้องอาศัยผลการวิจัยที่ครอบคลุมสภาพแวดล้อมมากที่สุดซึ่งต้องอาศัยหลักการจัดการเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและการประเมินผลงาน ดังนั้นผู้เขียนจึงขอนำเสนอแนวคิดการบูรณาการกระบวนการวิจัยและกระบวนการ จัดการเชิงกลยุทธ์เข้าด้วยกัน เรียกว่า การสร้างกลยุทธ์จากฐานการวิจัยเชิงสำรวจทางการบริหารจัดการ แบ่งได้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การออกแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (2) การสร้างกลยุทธ์จากผลการวิจัยเชิงสำรวจ (3) การวิจัยเชิงวิจัยเชิงทดลองหรือการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ (4) การวิจัยติดตามและประเมินผลเหล่านี้เป็นการออกแบบกระบวนการวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์จะทำให้ได้แนวทางการพัฒนาที่มีความครอบคลุมเป็นอย่างดี

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2555) การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ถ้วยทอดกรอบบ้านสารภี จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า โครงการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และวิธีวิทยาการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ของชุมชนในพื้นที่การวิจัย ณ บ้านสารภี ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ประชากรผู้ร่วมการวิจัยและกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนชาวจังหวัดสมุทรสงครามและนักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน ตัวแทนกลุ่มผู้ผลิตถ้วยทอด

ครอบครัวบ้านสารภี ที่มีอายุการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 ราย และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์มาไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 3 ราย เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามทั้งปลายปิดและปลายเปิด ทั้งก่อนและหลังการออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์กัวยทอดกรอบบ้านสารภี จังหวัดสมุทรสงคราม และแบบประเมินความพึงพอใจรูปแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ที่ออกแบบใหม่ รวมทั้งแบบทดสอบทัศนคติของประชาชนสมุทรสงครามและนักท่องเที่ยวด้านการใช้งานและความงามของรูปแบบบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ รวมทั้งการลงพื้นที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้หลักทฤษฎีและเหตุผล และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน และใช้การแยกหมวดหมู่ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์และประเด็นที่เชื่อมโยงกัน และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายเพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริโภคมีความต้องการในด้านการใช้งานง่ายสะดวกเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์มากที่สุด (= 5.00) รองลงมา รูปแบบควรมีความสากลร่วมสมัย (= 4.55) ในด้านความเป็นเอกลักษณ์ (= 4.40) และรูปแบบในภาพรวมควรดูเรียบง่ายสร้างการจดจำได้ดี (= 4.00) และเมื่อนำแนวทางความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคมา ร่วมกับการวิเคราะห์สังเคราะห์ในกระบวนการพัฒนารูปแบบแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ผลิตรูปแบบที่ได้มาจากภาพและสีของกล้วย ใบตอง จั้วบ้านเรือนไทยเป็นบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์กัวยทอดกรอบ ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า การออกแบบตราสัญลักษณ์ มีรูปแบบในภาพรวมดูเรียบง่าย สามารถสร้างความจดจำได้ดีอยู่ในระดับมากที่สุด (= 5.00) รองลงมาคือ การใช้งานง่ายสะดวกเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับ มากที่สุด (= 4.67) ในด้านการสร้างความเป็นเอกลักษณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.63) รูปแบบมีเป็นความสากล ร่วมสมัย (= 4.45) ด้านการออกแบบตัวบรรจุภัณฑ์ รูปแบบสามารถเป็นของขวัญของฝากอยู่ในระดับมากที่สุด (= 5.00) และรูปแบบสามารถแสดงออกถึงศิลปท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก (= 4.00) ความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวพบว่า รูปแบบบรรจุภัณฑ์สามารถห่อหุ้มรองรับให้สามารถขนส่งจัดจำหน่ายได้อย่างปลอดภัย มากที่สุด (= 5.00) รูปแบบสามารถคุ้มครองรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.91) รูปแบบสามารถเป็นสื่อ ให้ข้อมูล คำอธิบาย คำบรรยายแก่ผู้ อุปโภค-บริโภคอยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.67) ด้านการขาย การตลาด (= 4.53) รูปแบบป้องกัน ปกป้อง ตัวสินค้าให้ปลอดภัยมิให้เกิดความเสียหาย อยู่ในระดับมาก (= 4.33)